

Запобігання, протидія негативним наслідкам жорстокого поводження з дітьми

7 січня 2018 року набув чинності Закон України №2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Благополуччя дітей та їх права завжди викликали пильну увагу міжнародного співтовариства. Ще в 1924 році Ліга Націй прийняла Женевську Декларацію прав дитини. У той час права дітей розглядалися в основному в контексті заходів, які необхідно було прийняти відносно рабства, дитячої праці, торгівлі дітьми.

У 1959 році Організація Об'єднаних Націй (ООН) прийняла Декларацію прав дитини, в якій проголошені соціальні і правові принципи, що стосуються захисту і благополуччя дітей.

20 листопада 1989 року Генеральною Асамблеєю ООН була прийнята Конвенція про права дитини, яка вважається світовою конституцією для дітей.

Україна ратифікувала Конвенцію ООН про права дитини 27 лютого 1991 року, тим самим взяла на себе великі зобов'язання в царині забезпечення прав людини. В нашій країні основним законом, спрямованим на забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист і всебічний розвиток є Закон України «Про охорону дитинства». Крім того, права дитини виділені окремими статтями Сімейного, Цивільного, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, а також регулюються такими законами, як «Про оздоровлення та відпочинок дітей», «Про попередження насильства в сім'ї», «Про запобігання та протидію домашньому насильству» спільним наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 19.08.2014 №564/836/945/577, «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» тощо. Різні державні інституції та міністерства покликані відповідати за дотримання прав дитини в Україні. Багато зусиль також докладають громадські організації, які працюють у сфері захисту прав дитини, щоб кожна дитина почувала себе повноцінним членом суспільства.

Насильство і жорстокість, говорити про це потрібно, адже ми дуже часто зустрічаємося з його проявами. Поглянемо на цю проблему з психологічної точки зору, можливо, це допоможе нам стати добрішими і милосерднішими одне до одного, навчимося боротися з насильством.

Види насильства

- Фізичне насильство - це умисне нанесення шкоди здоров'ю, заподіяння фізичного болю, позбавлення волі, житла, їжі, одягу та інших нормальних умов життя, а також ухилення батьків від турботи про відхід, здоров'я, безпеки;
- Психологічне (емоційне) – це форма насильства, яка може призводити до психологічної травми, дії, спрямовані на підривання самооцінки і самоповаги людини;
- Сексуальне насильство – це залучення дитини з її згоди і без неї в сексуальні дії з дорослими. Згода дитини на сексуальний контакт не дає підстави вважати його ненасильницьким, оскільки дитина не володіє свободою волі і не може передбачити всі негативні для себе наслідки;
- Економічне насильство – відмова в утриманні дітей, приховування доходів, одноосібне ухвалення більшості фінансових рішень і одноосібна трата сімейних грошей.

Проблеми сімейного насильства і насильства в підлітковому середовищі є зараз одними з найактуальніших. Проблема насильства не нова, вона існувала завжди й існує у всіх країнах світу.

Конституція України зазначає, що будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідується законом, держава забезпечує утримання та виховання дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування (ст.52)

Стаття 3 конституції України стверджує, що людина, її життя та здоров'я, недоторканість, безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Стаття 28 Конституції України встановлює що ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводження чи покарання.

Проте факти жорстокого поводження з дітьми, зневажання їхніх інтересів є надзвичайно актуальними у нашому суспільстві. Діти не знають своїх прав. Бояться попросити допомоги у разі виникнення прояву насильства.

Насильство, за визначенням світової спільноти, не тільки робить людину залежною, а й принижує її гідність, завдає шкоди психічному і фізичному здоров'ю, стає серйозною перешкодою у подальшому житті.

Права постраждалої дитини

1. Постраждала дитина має всі права постраждалої особи, реалізація яких забезпечується з урахуванням найкращих інтересів дитини, її віку, статі, стану здоров'я, інтелектуального та фізичного розвитку.

Звернення та повідомлення про вчинення домашнього насильства стосовно дітей приймаються і розглядаються згідно з порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

2. Якщо у зв'язку із вчиненням домашнього насильства стосовно дитини вона не може проживати із своїми батьками, іншими законними представниками, на час подолання причин і наслідків домашнього

насилъства дитина може бути влаштована до родичів, у сім'ю патронатного вихователя, до центру соціально-психологічної реабілітації дітей, притулку для дітей служб у справах дітей, інших установ для дітей незалежно від форми власності та підпорядкування, в яких створені належні умови для проживання, виховання, навчання та реабілітації дитини відповідно до її потреб.

3. Захист прав та інтересів постраждалої дитини, у тому числі звернення до суду, представництво її прав та інтересів у суді, крім батьків та інших законних представників дитини, можуть здійснювати родичі дитини (баба, дід, повнолітні брат, сестра), мачуха або вітчим дитини, якщо вони не є кривдниками дитини, а також орган опіки та піклування.

4. Під час розгляду судом та/або органом опіки та піклування спорів щодо участі одного з батьків у вихованні дитини, визначення місця проживання дитини, відібрання дитини, позбавлення та поновлення батьківських прав, побачення з дитиною матері, батька дитини, які позбавлені батьківських прав, відібрання дитини від особи, яка тримає її у себе не на законних підставах або не на основі рішення суду, обов'язково беруться до уваги факти вчинення домашнього насилъства стосовно дитини або за її присутності.

Якщо виникають з цих питань проблеми радимо звертатися до:

- Національна дитяча «Гаряча лінія» 0800-500-225; 116-111 з мобільного;
- Національна «Гаряча лінія» з попередження домашнього насилъства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації 0800-500-335; 116-123 з мобільного;
- Національна «Гаряча лінія» з питань насилъства та захисту прав людей 0800-500-33-50; 116-123 з мобільного;
- Національна «Гаряча лінія» з проблем ВІЛ/СНІД 0800-500-45-10;
- Національна «Гаряча лінія» з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів 0800-505-501; 525 з мобільного;
- Національна «Гаряча лінія» для українців, які збираються за кордон 0800-505-50-10;
- Практичний психолог КаДЕТ 097-303-12-70